

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 91/2019 Z. z. o neprimeraných podmienkach v obchode s potravinami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2024/693>

Materiál v pripomienkovom konaní do 17.01.2025

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR predkladá materiál do medzirezortného pripomienkového konania ako iniciatívny návrh

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Návrhom zákona sa dopĺňajú a precizujú definície kľúčových pojmov s cieľom jednoznačnej a nespochybniteľnej transpozície príslušných ustanovení smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/633 zo 17. apríla 2019 o nekalých obchodných praktikách vo vzťahoch medzi podnikmi v poľnohospodárskom a potravinovom dodávateľskom reťazci (Ú. v. EÚ L 111, 25.4.2019), ako aj s cieľom zvýšenia jednoznačnosti a vykonateľnosti príslušných ustanovení zákona č. 91/2019 Z. z. na základe poznatkov z vývoja obchodných vzťahov medzi dodávateľmi a odberateľmi potravín a na základe skúseností z aplikačnej praxe kontrolného orgánu.

Návrhom zákona sa zároveň upravuje a rozširuje okruh skutkových podstát neprimeraných podmienok v obchode s potravinami na základe poznatkov z vývoja obchodných vzťahov medzi dodávateľmi a odberateľmi potravín. V porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou sa zvyšuje horná sadzba poriadkových pokút tak, aby bol zabezpečený ich primeraný preventívny a represívny charakter.

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.07.2025

Postoj RÚZ k materiálu

Návrhom zákona sa zároveň upravuje a rozširuje okruh skutkových podstát neprimeraných podmienok v obchode s potravinami a upravujú sa sadzby poriadkových pokút. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Zásadná pripomienka k čl. I., Bod 6, § 3 ods. 5 písm. f) druhý bod

Navrhujeme bod 6 vypustiť bez náhrady.

Odôvodnenie:

Poukazujeme na skutočnosť, že daná lehota je neprimerane krátka, pričom sa recipročne nevzťahuje aj na plnenia daného dodávateľa vybranej potraviny a je diskriminačne určená iba odberateľovi a je platná iba pre vybraných dodávateľov. Zároveň nám nie je jasný dôvod skrátenia lehoty, keďže žiadne problémy so splatnosťou podľa predchádzajúcej úpravy interne neevidujeme.

Navyše dodržať tak krátku lehodu splatnosti je na hrane uskutočniteľnosti a môže sa stať, že bude pre niektorých obchodníkov nevykonateľná.

Chceme zároveň upozorniť, že smernica UTP určuje lehoty splatnosti na úrovni 30 a 60 dní, čo znamená, že už dnes máme platné oveľa striktnjšie lehoty splatnosti 15 a 30 dní.

2. Zásadná pripomienka k čl. I., Bod 9, § 3 ods. 5 písm. v)

Navrhujeme návrat k pôvodnej definícii.

Odôvodnenie:

Uvedená formulácia je veľmi nejasná a neurčitá, opätovne podľa takejto formulácie do rozsahu spadnú aj vzťahy, kedy dodávateľ/odberateľ poskytuje druhej strane okrem nákup/predaja potraviny aj iné služby - napr. prepravu, čistenie prepraviek a pod. Navrhujeme návrat k pôvodnej definícii.

3. Zásadná pripomienka k čl. I., bod 14, § 3 ods. 7

Navrhujeme doplniť nasledovný text: "alebo ide o platbu na základe zmluvy o dodávkach medzi dodávateľom hrozna alebo čiastočne skvaseného hroznového muštu pre výrobu vína a jeho priamym odberateľom, ak sú zmluvy uzatvorené na obdobie dlhšie ako 1 rok alebo trvajú dlhšie ako 1 rok. "

Odôvodnenie:

Smernica (EÚ) 2019/633 v Čl. 3 ods. 1 stanovuje výnimku z povinností podľa písm. a) prvý pododsek pre platby v rámci dohôd o dodávkach medzi dodávateľmi hrozna alebo muštu na výrobu vína a ich priamymi odberateľmi za predpokladu, že sú tieto dohody viacročné alebo sa stávajú viacročnými. Nakoľko smernica umožňuje túto výnimku, navrhujeme ju zakomponovať aj do slovenskej právnej úpravy.

4. Zásadná pripomienka k bodu 16, § 9 písm. h)

Navrhujeme bod 16 úplne vypustiť.

Odôvodnenie:

Navrhovaná nová povinnosť uvedená v § 9 písm. h) a to na vyzvanie prevziať doklady poskytnuté pri výkone kontroly je v rozpore s ustanovením § 10 ods. 1 písm. b). Všetky ústredné orgány štátnej správy sú povinné vrátiť poskytnuté dokumenty kontrolovaným subjektom a nie žiadať od kontrolovaných subjektov ich osobné prevzatie. Doručovanie zo strany štátnych orgánov je kľúčovým aspektom fungovania verejnej správy, ktorý ovplyvňuje interakciu medzi občanmi a inštitúciami, pričom dodržiavanie stanovených pravidiel a postupov je nevyhnutné pre efektívne fungovanie demokratického systému a dobrej verejnej správy. Orgány verejnej správy nesú zodpovednosť za správne a včasné doručovanie dokumentov a musia dodržiavať stanovené lehoty na rozhodovanie.

5. Zásadná pripomienka k čl. I., bod 18, § 14 písm. 1 a 2 a čl. I. bod 19

Bod 18. a 19. navrhujeme vypustiť bez náhrady.

Odôvodnenie:

S ohľadom na novo navrhované znenie požadujeme zachovať znenie v zmysle doteraz platného zákona – a uplatniť len zmenu § 14. ods. 2 podľa nasledujúceho bodu, prípadne sa vrátiť ku textácii, ktorá bola v predchádzajúcej verzii materiálu v predbežnom pripomienkovom konaní. Malo by byť zrejmé, že pod pojmom znevýhodnenie účastníka obchodného vzťahu sa rozumie stav, keď sa jeden účastník obchodného vzťahu ocitne v nevýhodnejšej pozícii voči stavu pred potenciálnym uplatnením tejto neprimeranej podmienky.

Zvyšovanie hornej hranice výšky pokút až dvojnásobne oproti aktuálne účinnému zneniu zákona č. 91/2019 Z. z. považujeme za neakceptovateľné. Predkladateľ žiadnym spôsobom neodôvodňuje navrhované zvýšenie pričom v danej súvislosti sa ani nezmieňuje či vôbec a v akom rozsahu dochádza k porušovaniu zákona, ktoré by navrhované navýšenie mohlo adekvátne odôvodňovať. V čase novo prijatých konsolidačných opatrení (napr. zvýšenie DPH, zavedenie transakčnej dane) považujeme daný návrh za nešťastné riešenie. Navrhované zvýšenie výšky pokút môže mať likvidačný charakter a ich ukládanie v najvyšších sumách môže vážne ohroziť existenciu potravinárskych podnikov. Takýto prístup by mohol mať nepriaznivý vplyv na celkovú konkurencieschopnosť a zamestnanosť v sektore, čo by nakoniec poškodzovalo ekonomiku ako celok. Sankcie vyplývajúce z aktuálne platného a účinného zákona považujeme za maximálne účinné, primerané a odrádzajúce od prípadného nekalého konania. Ad absurdum je nutné uviesť príklad, kedy odberateľ, napr. z technických príčin, neuhradí kúpnu cenu, pričom za uplatnenie danej neprimeranej podmienky mu bude hroziť pokuta od 10 000 EUR do 1 000 000 EUR. Žiadame preto, aby sa pri nastavovaní výšky pokút zvažila ich primeranosť a proporcionalita.

6. Zásadná pripomienka k čl. I., bod 18, K § 14 ods. 2 zákona

Navrhujeme nahradiť slov „uloží“ slovným spojením „môže uložiť“.

Odôvodnenie

Navrhujeme preformulovať odsek 2, aby bola kontrolnému orgánu daná možnosť sa rozhodnúť, či v danom prípade pokutu uloží, alebo bude postačovať uloženie nápravného opatrenia.

Vzhľadom na široký záber zákona č. 91/2019 Z.z. na všetky podniky v dodávateľsko-odberateľskom reťazci s poľnohospodárskymi výrobkami a potravinami bude potrebné dodržať princíp proporcionality. Preto bude potrebné každý jednotlivý prípad posudzovať individuálne, podľa veľkosti subjektu a závažnosti konania a z tohto dôvodu považujeme za účelné poskytnúť kontrolnému orgánu možnosť uloženia nápravného opatrenia, bez súčasného uloženia pokuty.

7. Zásadná pripomienka k čl. I., bod 20, § 14 ods. 4

Dôrazne nesúhlasíme s takýmto sprísnením z vyššie uvedených dôvodov.

Odôvodnenie:

Žiadame zákonodarcu o vysvetlenie potreby takéhoto sprísnenia a pridania možnosti zdvojnásobenia uloženej sankcie v prípade opakovaného porušenia, keďže takto v krajnom prípade hrozí sankcia vo výške 2 mil. Eur, čo je likvidačné. Takto sformulované a určené výšky sankcií sú nepochybne nad primeranú mieru a vzhľadom na skutočnosť, že do teraz boli kontrolované a sankcionované IBA subjekty maloobchodu, aj diskriminačné a ohrozujúce maloobchodný predaj potravín.

Okrem toho ani z výročných správ MPRV SR nie je zrejmé, že by v ostatných rokoch prišlo k závažným prípadom, ktoré by takého zvýšenie sadzieb opodstatňovalo, alebo odôvodňovalo.

8. Zásadná pripomienka k čl. I., § 14 ods. 5

V prvej vete navrhujeme vypustiť „spolu s uložením pokuty za správny delikt“ a preformulovať nasledovne:

„Ak to povaha neprimeranej podmienky pripúšťa, ministerstvo pôdohospodárstva uloží účastníkovi obchodného vzťahu povinnosť odstrániť neprimeranú podmienku, čo môže zahŕňať vrátenie peňažného alebo nepeňažného plnenia, ktoré získal od druhého účastníka zmluvného vzťahu. Ak ministerstvo pôdohospodárstva rozhodne o uložení povinnosti odstrániť neprimeranú podmienku, v rozhodnutí určí lehotu na jej odstránenie. Účastník obchodného vzťahu je povinný preukázať odstránenie neprimeranej podmienky v lehote určenej ministerstvom pôdohospodárstva.“

Odôvodnenie:

Vzhľadom na široký záber zákona č. 91/2019 Z.z. na všetky podniky v dodávateľsko-odberateľskom reťazci s poľnohospodárskymi výrobkami a potravinami bude potrebné dodržať princíp proporcionality. Preto bude potrebné každý jednotlivý prípad posudzovať individuálne, podľa veľkosti subjektu a závažnosti konania a z tohto dôvodu považujeme za účelné poskytnúť kontrolnému orgánu možnosť uloženia nápravného opatrenia, bez súčasného uloženia pokuty.

Zároveň navrhujeme, aby bolo v zákone explicitne uvedené, že odstránenie neprimeranej podmienky uloženej ministerstvom pôdohospodárstva môže zahŕňať vrátenie peňažného alebo nepeňažného plnenia, ktoré účastník obchodného vzťahu získal na úkor druhého účastníka obchodného vzťahu.

9. Zásadná pripomienka k čl. I., § 14 ods. 6

Navrhujeme preformulovať nasledovne:

„Ak účastník obchodného vzťahu v lehote podľa odseku 5 neodstráni neprimeranú podmienku, ministerstvo pôdohospodárstva môže uložiť pokutu podľa odseku 2 a 3 a to aj opakovane.“

Odôvodnenie:

Vzhľadom na návrh PKS zaviesť možnosť uložiť nápravné opatrenia bez uloženia pokuty je potrebné preformulovať odsek 6 takým spôsobom, aby bola uložená pokuta v prípade neodstránenia neprimeranej podmienky, a to aj opakovane.

Zdroj:

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2024/693>